

επίσκοπος από τα Μύρα της Λυκίας και το συνονθύλευμα μύθων από διαφορετικές εποχές και περιοχές του κόσμου που διαμόρφωσαν την εικόνα του ασπρομάλλη γενειοφόρου με τα κόκκινα

Είναι σχεδόν 6.000 χιλιόμετρα από τον Βόρειο Πόλο, αλλά ο Αϊ- Βασίλης τα διανύει σε χρόνο-μηδέν, πάνω στο έλκηθρο που το σέρνουν ζωηρά ελάφια στον βραδινό ουρανό. Με την ίδια ευκολία και ταχύτητα ανεβοκατεβαίνει από καμινάδες για να μοιράσει δώρα στα παιδιά όλου του κόσμου.

Στη δυτική παράδοση είναι ντυμένος στα κόκκινα, έχει πυκνή λευκή γενειάδα, είναι στρουμπουλός και γελάει με την καρδιά του. Αυτός είναι ο Σάντα Κλάους των Αγγλων και των Αμερικανών, ο Περ Νοέλ των Γάλλων, ο Βάιναχτσμαν των Γερμανών και πάει λέγοντας.

Αλλά ο θρύλος γεννήθηκε αλλού, κοντά στο Ντεμρέ της σημερινής Νότιας Τουρκίας. Η ιστορία ξεκινάει τον 4ο αιώνα, όταν η περιοχή ήταν γνωστή ως Μύρα της Λυκίας.

Αρχαία ερείπια μαρτυρούν τη σημασία της πόλης: ένα ρωμαϊκό αμφιθέατρο και λαξευτοί τάφοι στο βουνό, τόποι ταφής των πλούσιων κατοίκων. Εκεί λοιπόν έζησε

ο Νικόλαος, Επίσκοπος Μύρων, γνωστός και αγαπητός για τις καλές του πράξεις.

Εγινε άγιος αμέσως μετά τον θάνατό του και η εκκλησία του Αγίου Νικολάου δεσπόζει σήμερα στο κέντρο του Ντεμρέ. Πιστοί έρχονται από όλον τον κόσμο για να προσκηνύσουν στον εορτασμό της μνήμης του τον Δεκέμβριο.

Ιστορίες για την καλοσύνη του Νικολάου εξαπλώθηκαν μετά τον θάνατό του. Τόσο αγαπητός ήταν που τα οστά του εκλάπησαν από τα Μύρα το 1087 και μεταφέρθηκαν στην Ιταλία για να μην πέσουν στα χέρια των τούρκων εισβολέων. Στην ορθόδοξη παράδοση έγινε ο προστάτης άγιος των παιδιών και των ναυτικών. Αλλά χρειάστηκαν αιώνες για να μεταμορφωθεί η εικόνα του καλού επισκόπου στον Αϊ-Βασίλη με τα κόκκινα.

Η ιστορία του Αγίου Νικολάου ταξίδεψε και ρίζωσε σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο Άγιος Νικόλαος έγινε προστάτης της Μόσχας και της γεωργίας στη Ρωσία και του Ναυτικού στο Αμστερνταμ της Ολλανδίας, όπου, παρά την απαγόρευση αναγνώρισης αγίων που επέβαλλε ο προτεσταντισμός, επέζησε με το όνομα Σίντερ Κλάας, ο οποίος την ημέρα της εορτής του, στις 6 Δεκεμβρίου, παριστάνεται με ιερατική στολή και επισκοπική ράβδο να μοιράζει δώρα στα παιδιά.

Αυτή είναι μάλλον η πιο καθαρή μορφή του Αγίου Νικολάου που απέμεινε σήμερα, αν και στην Ολλανδία παρουσιάζεται να έχει ως βοηθό του και ένα αγόρι από την Αιθιοπία, τον Μαύρο Πιτ, που η παράδοση θέλει να τον είχε απελευθερώσει ο Σίντερ Κλάας στα Μύρα και ο οποίος από ευγνωμοσύνη έμεινε για πάντα μαζί του ως βοηθός.

Ευρωπαίοι άποικοι, κυρίως Ολλανδοί, μετέφεραν μαζί τους τον μύθο στον Νέο Κόσμο.

Η συνέχεια γράφτηκε στη Νέα Υόρκη στις αρχές του 19ου αιώνα, όταν οι Αμερικανοί άρχισαν να ψάχνουν τρόπους για να δημιουργήσουν νοσταλγικές παραδόσεις και στράφηκαν προς τον Άγιο Νικόλαο, ο οποίος γιορτάζεται λίγες ημέρες πριν από τα Χριστούγεννα.

Το 1810, τη βραδιά της γιορτής του Αγίου Νικολάου στις 6 Δεκεμβρίου, παρουσιάστηκε από τον Ιστορικό Σύλλογο της Νέας Υόρκης η πρώτη αμερικανική εικόνα του Αγίου Νικολάου με έντονες τις αρχικές ορθόδοξες ρίζες της αλλά και με ένα τζάκι πλάι του με δώρα που υπονοεί την επίσκεψή του στα σπίτια. Αναγράφεται ρητά η εορτή του στις 6 Δεκεμβρίου και το πραγματικό ελληνικό όνομα του Αγίου Νικολάου.

Μερικά από τα πιο γνωστά δυτικά έθιμα των Χριστουγέννων, το έλατο και οι

κάλτσες που κρεμιούνται στο τζάκι για να τις γεμίσει με δώρα ο Αϊ-Βασίλης, μεταφέρθηκαν από Γερμανούς στις ΗΠΑ, όπου εδραιώθηκαν σε συνδυασμό με τον Ολλανδό Sint-Nicolaas ή Sinter Klaas από όπου προέκυψε το Claus (Klaas και Claus από το Nicholas ή Nicholaus).

Η Coca-Cola άρχισε να χρησιμοποιεί την εικόνα του πρόσχαρου Σάντα Κλάους στις διαφημίσεις της από τη δεκαετία του 1930 εδραιώνοντας την εμφάνισή του στη λαϊκή κουλτούρα.

Η σημερινή μορφή του Αϊ-Βασίλη δεν είναι τίποτε άλλο από ένα συνονθύλευμα διαφορετικών μύθων από διαφορετικές εποχές και διαφορετικές περιοχές του κόσμου που εξελίχθηκε μέσα στον χρόνο σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε εποχής.

Μητροπούλου Ειρήνη

Πηγή: tovima.gr